

FÖRVALTNINGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 24/2005 rd

**Regeringens proposition med förslag till lagar
om Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakning
samt om ändring av 14 och 19 § i lagen om be-
handling av personuppgifter i polisens verk-
samhet**

Till jord- och skogsbruksutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 11 oktober 2005 en proposition med förslag till lagar om Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakning samt om ändring av 14 och 19 § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (RP 147/2005 rd) till jord- och skogsbruksutskottet för beredning och bestämde samtidigt att förvaltningsutskottet ska lämna utlåtande i ärendet till jord- och skogsbruksutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Matti Setälä, jord- och skogsbruksministeriet
- byråchef Olli Hakkarainen, inrikesministeriet, gränsbevakningsavdelningen

- överinspektör Keijo Suuripää, inrikesministeriet
- lagstiftningsråd Asko Välimaa, justitieministeriet
- chefsjurist Jorma Karttunen, Forststyrelsen
- överinspektör Arja Puukka, Dataombudsmanens byrå
- professor Olli Mäenpää
- professor Kaarlo Tuori.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av

- finansministeriet
- rörliga polisen
- Tullstyrelsen
- Jägarnas Centralorganisation
- Poliisin lääninjohdon viranhaltijat ry
- Finlands Polisorganisationers Förbund rf.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås en lag om Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakning. Lagen gäller Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakning på statens områden i Forststyrelsens besittning. I lagen föreslås ingå bestämmelser om jakt- och fiskeövervakningens syfte, jakt- och fiskeövervakningsuppgiften, organiseringen av jakt- och

fiskeövervakningen, behörighetsvillkoren och befogenheterna för de tjänstemän som utför jakt- och fiskeövervakning, villkoren för utövandet av befogenheterna och tillsynen över verksamheten. Lagen ingriper inte i de befogenheter som andra myndigheter har på statens områden i Forststyrelsens besittning. Genom denna propo-

sition ändras dessutom 14 och 19 § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2006.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Allmänt

I propositionen ingår bestämmelser om jakt- och fiskeövervakningens syfte, jakt- och fiskeriövervakningsuppgifter, organisering, behörighetsvillkoren och befogenheterna för de tjänstemän som utför jakt- och fiskeövervakning, villkoren för utövandet av befogenheterna och tillsynen över verksamheten. I förvaltningsrättsligt hänseende konstaterar utskottet generellt att lagförslaget är väl berett.

Organisering av jakt- och fiskeriövervakning

Forststyrelsen, som tidigare verkade som centralkansli under jord- och skogsbruksministeriet, ombildades i början av 1994 till statligt affärsverk (1169/1993). Affärsverket har en separat enhet för offentlig förvaltning. Förvaltningsutskottet noterar att det vore mer adekvat att uppdra det offentliga förvaltningsuppdraget åt en separat myndighet (GrUU 38/2004 rd).

Om Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakning

Forststyrelsen har bedrivit jakt- och fiskeövervakning sedan 1960-talet trots att uppdraget blev ett lagstadgat offentligt förvaltningsuppdrag först i början av år (1378/2004). Jakt- och fiskeövervakarnas befogenheter i anslutning till uppgiften byggde, och bygger fortfarande, på de särskilda polisbefogenheter som inrikesministeriet med stöd av polislagen (493/1995) ger på bestämd tid.

Utskottet konstaterar att jakt- och fiskeövervakningen till sitt innehåll innebär att man i namn av det allmänna intresset övervakar att lagstiftningen iakttas, vilket i grunden är polisens uppdrag. Inte heller i övrigt faller det sig principiellt naturligt att utfärda bestämmelser

om jakt- och fiskeövervakning inom ett område som tillhör bara en — låt vara stor — markägare. Ändå anføres i propositionen godtagbara motiveringar för den aktuella speciallagstiftningen. Bland omständigheter som talar för att lagförslaget är godtagbart betonar förvaltningsutskottet i synnerhet att polisen saknar adekvata resurser för jakt- och fiskeövervakningen, som kräver specialiserad sakkunskap, och att den jaktrelaterade brottsligheten har ökat och delvis antagit professionella drag. Samtidigt påpekar utskottet att man hellre borde åtgärda polisens resursbrist än splittra polisens uppdrag och befogenheter. Detta kan t.ex. försvåra planeringen, ledningen och övervakningen av arbetet.

Utskottet påminner dessutom om att ny lagstiftning har utvidgat gränsbevakningsväsendets befogenheter. Utskottet understryker vikten av samarbete mellan olika aktörer i jakt- och fiskeövervakningen.

Jakt- och fiskeövervakarens befogenheter

I lagförslaget ingår enligt utskottets uppfattning adekvata bestämmelser om jakt- och fiskeövervakarnas utbildning, behörighetsvillkor, uppdrag, befogenheter och villkoren för utövandet av befogenheterna. Utskottet anser det viktigt att behörighetsvillkoren utöver oklanderliga levnadsvanor och förtrogenhet med jakt- och fiskeövervakning också omfattar grundexamen för polis.

De befogenheter som föreslås för jakt- och fiskeövervakare tillåter också ingripande i personlig integritet och frihet. Användningen av maktmedel regleras i 9 § i lagförslag 1 enligt vilken jakt- och fiskeövervakaren för att kunna fullgöra ett enskilt jakt- och fiskeövervakningsuppdrag får använda behövliga maktmedel för att bryta ner motstånd, gripa en person och avlägsna ett hinder. I fråga om användning av

maktmedel föreskriver 9 § 1 mom. som huvudregel att jakt- och fiskeövervakaren begär handräckning av polisen eller gränsbevakningsväsendet. Men det ligger i jakt- och fiskeövervakningens natur att handräckning inte alltid står att få. Därför är det viktigt att användning av maktmedel föregås av varning och att jakt- och fiskeövervakaren får använda maktmedel endast när det enligt lagens avsikt är nödvändigt och även då med beaktande av proportionalitetsprincipen.

Enligt propositionen tangerar jakt- och fiskeövervakarnas uppdrag också övervakning av ratt- och roderfylleri. Ändå handlar det inte om en självständig uppgift jämte befogenheter. Befogenheterna kan enligt propositionen utnyttjas endast om i samband med ett enskilt uppdrag en persons beteende och andra faktorer ger anledning att misstänka ratt- eller roderfylleri. Uppgiften jämte befogenheter kan anses behövlig särskilt i glest befolkade områden.

I lagförslaget ingår också bestämmelser om jakt- och fiskeövervakarens rätt att göra en summarisk förundersökning enligt förundersök-

ningslagen (449/1987) samt att förelägga ordningsbot eller framställa straffanspråk. Sådana uppgifter hör inte självklart till jakt- och fiskeövervakarens uppgifter eftersom de inbegriper användande av faktiska befogenheter för bestraffning. Rätten att utnyttja befogenheterna inskränks dock på ett juridiskt betydelsefullt sätt av det krav på samtycke som ingår i förslaget. Av betydelse är också att bötesstraffet enligt lagförslaget inte får förvandlas till fängelse.

Regleringen om händelserapport innebär att man i samband med utövande av offentlig makt i samband med jakt- och fiskeövervakarens uppgift bokför förutsättningar, förfarande och innehåll. Utskottet understryker betydelsen av bokföringen för en adekvat handläggning och iakttagande av god förvaltning.

Utlåtande

Förvaltningsutskottet meddelar

att utskottet tillstyrker att lagförslagen godkänns.

Helsingfors den 11 november 2005

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Matti Väistö /cent
vordf. Veijo Puhjo /vänst
medl. Sirpa Asko-Seljavaara /saml
Nils-Anders Granvik /sv
Lasse Hautala /cent
Rakel Hiltunen /sd
Hannu Hoskonen /cent
Esko Kurvinen /saml

Lauri Kähkönen /sd
Kari Kärkkäinen /kd
Lauri Oinonen /cent
Heli Paasio /sd
Tapani Tölli /cent
Ahti Vielma /saml
Tuula Väättäinen /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Ossi Lantto.